

Η κυπριακή οικονομία ενώπιον νέων προκλήσεων

Του Χρίστου Μιχαλίδου*

Μόνο λίγες μέρες πριν από την έλευση του 2019 η κυπριακή οικονομία βρίσκεται αντιμέτωπη με μια σειρά από προκλήσεις και ζητήματα τα οποία θα κληθεί να διαχειριστεί κατά τη διάρκεια της νέας χρονιάς.

Το 2018 που σύντομα θα αποχαιρετίσουμε αποτελεί έτος ορόσημο, πέντε χρόνια μετά την κρίση που κατέβαλε την κυπριακή οικονομία και οδήγησε σε κούρεμα καταθέσεων, πρωτόγνωρη αύξηση της ανεργίας, κλείσιμο δεκάδων επιχειρήσεων, μεταξύ των οποίων δύο ιστορικών τραπεζών και γενικότερα τη μεγαλύτερη ύφεση που γνώρισε η Κύπρος μετά την τουρκική εισβολή του 1974.

Πέντε χρόνια μετά η κυπριακή οικονομία, το σύνολο των παραγωγικών δυνάμεων της Κύπρου, οι κοινωνικοί φορείς, το σύνολο του κυπριακού λαού απέδειξαν ότι η χώρα μας μπορεί να αναγεννηθεί και από τα συντρίμια μιας κρίσης τόσο έντονης, όσο ήταν αυτή που βιώσαμε τα τελευταία χρόνια. Χωρίς διάθεση ωραιοποίησης

Η χώρα χρειάζεται αλλαγές, πάταξη της γραφειοκρατίας και μεταρρύθμιση του δημόσιου τομέα

της κατάστασης οφείλουμε να δώσουμε τα εύσημα εκεί όπου τα αξίζουν και να σημειώσουμε ζητήματα που παρουσίασαν βελτίωση.

Δίχως αμφιβολία μια από τις μεγαλύτερες νίκες της Κύπρου μετά την έξοδο της από το Μνημόνιο ήταν οι κατά συρροή αναβαθμίσεις της κυπριακής οικονομίας στις οποίες προχώρησαν διεθνείς οίκοι αξιολόγησης επαναφέροντας, έτσι την Κύπρο σε επενδυτική βαθμίδα, εξέλιξη που φανερώνει την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στην κυπριακή οικονομία.

Ομοίως, καλύτερες μέρες αργά, αλλά σταθερά σημειώνουν τα ποσοστά ανεργίας στην Κύπρο που μέσα σε διάστημα πέντε χρόνων και εν μέσω πρωτοφανών συνθηκών μειώθηκε από το 15% που ανερχόταν το 2013, στο 7% το 2018. Πλέον, στόχος παραμένει η επιστροφή σε συνθήκες πλήρους απασχόλησης με ανεργία γύρω στο 3%, δηλαδή στα δεδομένα πριν από το 2013. Παράλληλα, επίδωξη είναι η αύξηση των ποσοτικών θέσεων εργασίας προκειμένου η κυπριακή αγορά απασχόλησης να προσελκύσει ή αξιοποιήσει ταλαντούχους και προσοντούχους εργαζομένους. Ο επαναπατριsmός και η αξιοποίηση καταξιωμένων Κύπριων του εξωτερικού είναι εθνική υπόθεση.

Η γενικότερη ευφορία, εν μέσω προβλημάτων που επικράτησε στον τομέα της προσέλκυσης ξένων επενδύσεων, αλλά και ειδικότερα επενδύσεων με πρωταγωνιστή τον τομέα των

κατασκευών, αλλά ακόμη η ολοένα αυξανόμενη συνεισφορά του τουρισμού στην κυπριακή οικονομία άφησαν το θετικό αποτύπωμά τους στις εξελίξεις της τελευταίας πενταετίας.

Οι προκλήσεις του 2019

Ως Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων εκφράσαμε αρκετές φορές το όραμά μας για την κυπριακή οικονομία, καθώς εκτιμάμε ότι χρειάζεται επανασχεδιασμός του οικονομικού μας μοντέλου. Η χώρα χρειάζεται αλλαγές και για να προχωρήσει απρόσκοπτα και να διατηρήσει την αναπτυξιακή της πορεία χρειάζεται να αγγίξουμε ζητήματα που αποτελούν σημείο σύγκρουσης και αντιπαράθεσης, όπως είναι η πάταξη της γραφειοκρατίας, η μεταρρύθμιση του δημόσιου τομέα, είτε απαιτείται η ομοφωνία όλων των πολιτικών δυνάμεων και κοινωνικών εταίρων, είτε ακόμη χρειάζεται να σκεφτούμε «έξω από το κουτί», όπως συμβαίνει στην περίπτωση του ψηφιακού μετασχηματισμού της έρευνας και καινοτομίας και την 4η Βιομηχανική Επανάσταση, ενόσω στο εξωτερικό ήδη γίνεται λόγος για την 5η Βιομηχανική Επανάσταση. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στον Τομέα της Ενέργειας και στην εξωστρέφεια των επιχειρήσεων.

Όλα αυτά είναι θέματα που αναμένεται χρόνο με τον χρόνο να απασχολήσουν την κυπριακή οικονομία και κοινωνία, ωστόσο κατά τη διάρκεια του 2019 θεωρώ ότι το υπ' αριθμόν ένα ζήτημα που θα μας απασχολήσει με οικονομικές και κοινωνικές διαστάσεις δεν είναι άλλο από το Γενικό Σχέδιο Υγείας (ΓΕΣΥ) που αναμφίβολως αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες μεταρρυθμίσεις που σημειώθηκαν από την ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η ΟΕΒ ως δημιουργικός παράγοντας των εξελίξεων στην Κύπρο εξέφρασε τις απόψεις και επιφυλάξεις της σε σχέση με πρόνοιες που αφορούν στο ΓΕΣΥ με μοναδική έγνοια τη σωστή και επωφελή εφαρμογή ενός βιώσιμου ΓΕΣΥ.

Το δεύτερο μεγάλο θέμα που αναμένεται

να απασχολήσει την κυπριακή οικονομία κατά τη νέα χρονιά είναι η διαχείριση των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων (ΜΕΔ), είτε αφορά επιχειρήσεις, είτε αφορά νοικοκυριά. Παρόλες τις έως σήμερα προσπάθειες που σημειώθηκαν για περιορισμό των ΜΕΔ εξακολουθεί να αποτελεί ένα τεράστιο πρόβλημα για την κυπριακή οικονομία για την αντιμετώπιση του οποίου απαιτούνται σωστοί χειρισμοί και συλλογικότητα προκειμένου να δοθούν όσο το δυνατό λιγότερο οδυνηρές λύσεις. Μαζί με τα σχετικά νομοσχέδια θα πρέπει να επιβεβαιωθεί η ευελιξία των τραπεζών.

Εξάλλου, η νέα χρονιά αναμένεται να είναι καθοριστική και για τον τομέα του τουρισμού, καθώς η ίδρυση Υφυπουργείου Τουρισμού με τις νέες δομές, αποδοτικότερους τρόπους και μηχανισμούς λειτουργίας του διανοίγει για την Κύπρο μια νέα σελίδα στον τομέα. Έναν τομέα που αποτέλεσε ουκ ολίγες φορές οωσίβιο για την κυπριακή οικονομία, εν μέσω δυσκολιών και άλλων αρνητικών συγκυριών. Σχεδόν πάντοτε επιστρέψαμε στον τουρισμό ο οποίος αποτέλεσε, αποτελεί και θα συνεχίσει να αποτελεί τη βαριά βιομηχανία της Κύπρου. Καθοριστικής σημασίας είναι η αποτελεσματική εφαρμογή της νέας στρατηγικής και επίδωξη μεταξύ άλλων τον ποιοτικότερο τουρισμό και τη μείωση της εποχικότητας.

Ολοκληρώνοντας θα ήθελα να στείλω μήνυμα αισιοδοξίας για την κυπριακή οικονομία, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δώσαμε λύσεις σε όλα τα προβλήματα. Ωστόσο, εκτιμώ ότι η χώρα δοκίμασθηκε σε έντονες στιγμές, απέβαλε αρκετά βαρίδια και τουλάχιστον τις πρώτες και δύσκολες εξετάσεις τις πέρασαμε.

Το όραμα για μια Κύπρο σύγχρονη, μπροστάρη, καινοτόμο που να ξεπερνά τα μεγέθη της είναι εφικτό. Θέλει απλώς σκληρή δουλειά, αποφασιστικότητα και συνεννόηση δυνάμεων. Μόνο έτσι θα μπορέσουμε να διασφαλίσουμε την απρόσκοπτη ανάπτυξη της κυπριακής οικονομίας και ευημερίας του τόπου.

* Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Εργοδοτών και Βιομηχάνων (ΟΕΒ)